

dále tím silnějším. V politickém ohledu staly se české země provincií habsburskou, třebaž že správní a státní samostatnost české koruny trvala i nadále.

Bělohorský převrat neznamenal konec samostatnosti české, znamenal však pokračování v habsburském centralismu započatém roku 1526. a byl také hlavním základem snah, které v 18. a 19. století zničily i správní samostatnost zemí koruny české a které její státní samostatnost nanejvýše ohrozily.

ZPRÁVY.

Nejvyšší soud soudí svého presidenta. K naší zprávě otištěné v minulém čísle dostalo se nám tohoto dodatečného vysvětlení: »Obsah článku »Nejvyšší soud soudí svého presidenta« otištěného v čísle 4. periodického tiskopisu »Všehrd, list československých právníků« roč. XI. z ledna 1930 neshoduje se zcela s pravdou. Není pravda, že příslušný senát Nejvyššího soudu, který rozhodoval o zmateční stížnosti v soukromožalobní věci proti prvnímu presidentu dru Popelkovi, byl sestaven žalovaným presidentem, nýbrž pravda je, že příslušný senát tohoto soudu byl sestaven druhým presidentem Nejvyššího soudu drem Vážným.« (Nejv. soud v Brně ze dne 11. ledna 1930 č. pres. 127/30 a stát. zastupitelství v Praze ze dne 14. ledna 1930 č. 2049/30-1.)

Ztráta. Ztráta spisů, doličných předmětů a pod. na soudě mrzí nejvíce kolegy-soudce samy a je tedy pochopitelné, že právě oni jedině jsou nestrannými kritiky takovýchto případů a že také pouze jim přísluší péče o nápravu, jak jsme toho — buď to s plným uznáním řečeno — byli svědky právě nedávno. Ale není třeba všimati si této věci jen s její tragické stránky, již možno ponechati jistému tisku, a s našeho stanoviska si povšimněme jí odjinud. Postací malé srovnání: copak bychom tak asi řekli o bance, která by svoje peníze, cenné papíry atd. ukládala do dřevěných regálů, skříní nebo jejíž úředníci by při vzdálení od pracovního stolu (samozřejmě amerického!) nezatáhli rolety a tak neukryli cenností jim svěřených. Ovšem patrně bychom se také jinak dívali na takový ústav, který by úklid ve svých místnostech svěřoval lidem trestaným. Odpověď v těchto případech byla by snadná, prostě bychom takové bance peníze nesvěřili. A to nota bene peníze jsou věc zastupitelná, proti jejíž ztrátě lze se pojistit u každé pojišťovny. Kdyby se toto uvážilo, jsme si jisti, že by se nesvalovala vina na právníky, kterým se ztratí věc nenahraditelná, jako jsou spisy, corpora delicti a pod. Vždyť naše úřady jsou nedostatečně vybaveny, dosud jsme neslyšeli, že by jedinký soud měl řádné safes, tresory podzemní. O těch pracovních stolech také nemusí býti řeči, protože erární nábytek jsme zdědili ještě od Rakouska, které

jim proslulo po celém světě. Každý z nás ví, že t. zv. nedobytné pokladny jsou jen proto, aby upozornily lupiče, že by tam pro ně něco bylo, že zámek je jen označením, kam člověk našeho druhu nemá vstupovat, ale pro zločince? Zde se vsutku nabízí našim technikům zdárné pole působnosti a přičinili se a vybavili nám naše úřady, soudy takovýmto moderním zařízením, samozřejmě s organisovanou hlídací službou osobní i automatickou, nebude musit se rozčilovat na nás neprávnická veřejnost, že tam něco zloději ukradli a jinde zas něco shořelo nebo se něco ztratilo, když jde o věci nenahraditelné, protože jinak nebude možno pomalu za bezpečnost svěřených statků ručit. —

Z celého světa právníkého. V roce 1930 dne 7. března jsou 80. narozeniny presidenta Masaryka. Ministerská rada sestavila komitét na jejich oslavu. Nakladatelství »Čin« vydá sebrané spisy prezidentovy. — V roce 1930 bude sčítání lidu. — Dle gotthajského kalendáře z r. 1930 vznikly v r. 1929 nové státy: stát vatikánský a spolková sovětská republika Taškidié s hlavním městem Stalinabadem. — Národní shromáždění v Angoře propůjčilo ženám volební právo. — V Berlíně byl dosazen pro špatné městské hospodářství vládní komisař. Naposled se tak stalo v 18. stol. — V Rakousku vyšel dne 20. prosince nový tiskový zákon, jímž se zavádějí kmetské soudy, zrychluje řízení trestní, trestá se podplácení žurnalistů a chrání se zvýšenou měrou státní zaměstnanci a duchovní. — Parlamentní komise německého říšského sněmu pro osnovu trestního zákona prohlásila za trestné i studentské souboje (mensury Burschenschaftů). — V Rakousku zavádí zákon u motorových vozidel, který nabude platnosti 1. června 1930, šoféřský list. — V Řecku bylo zřízeno ministerstvo pro vzduchoplavbu. — Na 6. ledna t. r. svolala Společnost Národů konferenci znalců, aby rokovali o zemědělské krizi. — Znamý německý socialistický revisionista Eduard Bernstein dožil se 7. ledna t. r. 80 let. — Zákonem z 10. ledna t. r. zrušilo Dánsko trest smrti. — (Kč.) — Anglický zákon o ochraně mladistvých pracovníků v cizině (Children [Employment Abroad] Bill) byl rozšířen na mládež do 18 let a doplněn. Cestovní pas může se mladistvému vydati teprve po policejním vyšetření nezávadnosti pracovní smlouvy v cizině uzavřené. Zákon je namířen hlavně proti lehkomyšlnému přijímání míst hereček a tanečnic. — V Itálii byla opětne provedena reorganisace ministerstev. Nedávno zrušené ministerstvo orby a lesů bylo obnoveno a ministerstvo národního hospodářství, kdysi na jeho místě zřízené, zrušeno, při čemž provedeny některé přesuny kompetence. — V Indii byl vydán zákon o ochraně mateřství, kterým upravena dělnicím-matkám dovolená i výplata podpor. Veškerá břemena s prováděním zákona spojená jsou uložena zaměstnavatelům. — Zákon o zpropitném byl vydán ve Francii. V hotelích, restauracích a pod. se zpropitné vybírá percentuelně podle útraty hosta a rozděluje se mezi celý personál. Dobrovolně dávané zpropitné musí se odvěsti zaměstnavateli, který je rozdělí. (—kg.)

Právo na vysoké škole báňské v Příbrami. Posluchači vysoké školy báňské v Příbrami jsou povinni podle studijního rozvrhu oborů horního i hutního inženýrství v studijním roce 1929/30 poslouchati pro svou druhou státní zkoušku celou řadu přednášek předmětů právních a státních.

Přednáší se letos celkem 28 povinných hodin, jedna hodina nepovinná. V zimním semestru I. a IV. ročníku přednáší se po 5. hodinách národního hospodářství, jedna hodina účetnictví, v II. ročníku v zimním semestru po 3 hodinách práva smluvního (občanského) a obchodního, také pro IV. ročník. V letním semestru pak přednáší se 4 hodiny zá-

kladů práva veřejného. III. ročník nemá právnických přednášek, za to však ve IV. ročníku jest 5 hodin horního práva (3 hodiny v zinním a 2 hodiny v letním semestru) a základy finanční vědy 2 hodiny. Nepovinnou jest 1 hodina práva patentního.

Zajímavé je, že právníci, studující na vysoké škole báňské, jsou povinni všechny tyto přednášky poslouchati, i když z uvedených předmětů mají vykonány státní zkoušky.

Jinak přednášky z oborů právních měly by býti rovnoměrně na jednotlivé ročníky rozvrženy. Letošní nesrovnalosti v přednáškách právnických jsou zaviněny tím, že pro ročníky I., II. a III., je zavedena nová osnova studijní a pro ročník IV. platí ještě stará osnova.

Právníci měli by býti zásadně od těchto přednášek osvobozeni a větší péče by se měla věnovati zvýšenému studiu práva horního a ostatních technických předmětů. Pro posluchače neprávnické bylo by rozdělení právnické přednášky úměrně tak, aby se jednotlivé předměty doplňovaly.

Dr. Horka.

Ze Sbírky zákonů a nařízení. (Částky 70.—75., roč. 1929.) Od 1. ledna 1930 byly vládním nařízením č. 176. zvýšeny až trojnásobně některé poplatky poštovního úřadu šekového za přípisů a odpisy na účtů a za některé poukázky. — Podle vyhlášek č. 177.—179. nabyly mezinárodní působnosti dodatkové protokoly k obchodním smlouvám s Hospodářskou unií belgo-lucemburskou a Španělskem. — Platnost zákona o dávkách za úřední úkony ve věcech správních (č. 53/1925 a 253/1926) byla z á k o n e m ze dne 20. prosince 1929 č. 180 prodloužena do konce roku 1930. — Na stejnou dobu byl z á k o n e m téhož data č. 181 prodloužen zákon o dani z obratu a dani přepychové (č. 268/1923 a 246/1926). — Vládním nařízením č. 182 prodloužena platnost zákona č. 481/1921 o dalším poskytování drahotních příplatků k úrazovým důchodům i na rok 1930. — Za podnik spravovaný podle zásad obchodního hospodaření prohlášen vlád. nařízením č. 183 Kuřimský školní závod vysoké školy zvěrolékařské. — Zdravotní přírážka k přímým daním stanovena pro rok 1930 vlád. nařízením č. 184 na 7%. — Zákon č. 180 byl proveden vlád. nařízením č. 185 tím způsobem, že platnost dávkových řádů a vlád. nař. č. 254/1926 prodloužena do 30. června 1930. — Přesuny kompetence politických úřadů upraveny vlád. nař. č. 186 o některých přesunech působnosti zemských úřadů na úřady okresní a vlád. nař. č. 187 o některých přesunech působnosti ministerstev na úřady zemské. — Ke kontrole líhu k účelům daňovým připuštěno vlád. nařízením č. 188 měřidlo Zehrovy malý typ. — Jihlavská policie byla sestátněna vyhláškou min. vnitra č. 189.; obvod policiej. ředitelství v Mor. Ostravě rozšířena vyhláškou č. 190. o obec Svinov. — Podle vyhlášky č. 192. nahrazuje vysvědčení odborné školy pro ženskú povolání v Kutné Hoře tovaryšský list pro živnost oděvníckou, omezenou na šití ženských a dětských šatů. — Smlouva s Polskem o úpravě vzájemného železničního styku vyhlášena pod č. 193. —

Tím jest ročník Sbírky ukončen. Alespoň její odběratelé se mohou domnívati, že jest tímto číslem ukončen, ačkoliv s datem 31. prosince 1929 byly vydány čtyři částky a ničím (ani na př. titulním listem) nemohou přezkoumat, nevyšla-li 31. prosince ještě nějaká částka další. Rejstřík bude jako obvykle vydán až někdy v dubnu, ačkoliv, jak máme zato, jest stejné, připravuje-li se rejstřík v posledních třech měsících roku postupně, anebo až po ukončení ročníku. Ostatně i když se sestavuje po 31. prosinci, zdá se neuvěřitelným, že pouhé sestavení chronologického seznamu a abecedního seznamu dle zavedených již hesel by mohlo trvati plně tři měsíce. »Tohle za Rakouska nebyvalo« tehdy vycházel současně s poslední částkou říšského zákonníka též index k ukončenému ročníku. Patrně bylo tehdy více porozumění pro potřeby právní praxe, která právě o nejnovějších dosud nevžitých

předpisech potřebuje přehled hledání usnadňující, ačkoliv tehdejší zákoníky nebyly tak bohaté různorodým obsahem jako naše. Ze však lze zachovat tento nanejvýše praktický postup i v obsáhlém republikánském zákoníku, ukazuje nynější vídeňský Staats-Gesetz-Blatt, kde se stará a dobrá rakouská tradice udržela a index celého ročníku vychází s poslední částkou sbírky i nyní. —kg.

Kardinál Gasparri odchází. Jak tisk oznamuje, sprostil Pius XI. státního sekretáře Gaspariho úřadu. Kardinál Gasparri Pietro narozen r. 1852 v Nursii, získal si jako profesor církevního práva v Paříži vědecké jméno svými spisy »De S. Ordinatione« a »De matrimonio«. Proto byl postaven v čelo komise pro redakci kodexu církevního práva r. 1904. zprvu jako faktický, později i jako formální předseda. Kodex byl dokončen r. 1917, kdy byl i vyhlášen. Zatím Gasparri od r. 1907 kardinál, vystřídal po nastoupení Benedikta XV. kardinála Merryho del Vall ve funkci státního sekretáře r. 1914. Tuto funkci podržel i za Pia XI., osvědčil se jako znamenitý státník. Nyní, právě rok po svém hlavním úspěchu — obnovení papežského státu, odchází do ústraní, hodlaje prý dokončiti dílo o pramenech církevního práva. Nástupcem jeho se má státí nuncius berlínský Pacelli, známý representant mírové akce Benedikta XV. R. W.

Z nedávných jubileí. Uplynulý právě rok 1929 byl 250. rokem od smrti významného budovatele filosofie státního práva T. Hobbesa († 1679). Stejně jako někteří jeho současníci, na př. Grotius, odchyluje se od theocentrického nazírání na stát; ve státní organizaci vidí produkt smlouvy. — 400 let uplynulo od vydání význačné právní památky dnešního státu polského t. zv. statutu litevského. Šlo tu o prvou kodifikaci zemského zřízení bývalého knížectví litevského, dokončenou 29 let po prvním zemském zřízení českém z r. 1500. jkt.

Kodifikační práce v r. 1930. V letošním roce má konečně dojiti k některým velkolepým kodifikacím, jež si vyžádaly intensivní práce několika let. Tak především v oboru práva civilního má dojiti na jaře k vládním schválení osnov: jurisdikční normy, civilního řádu soudního a zákona uvozovacího, jež by pak v podzimním zasedání byly předloženy parlamentu. — V další řadě dokončuje superrevisní komise poslední práce na osnově jednotného zákona občanského, která může býti před podzimním zasedáním sněmovny schválena vládou, takže by byla rovněž předmětem podzimního projednávání. Hlavně v tomto směru nutno vítat ukončení namáhavých prací, jež vlekou se již od r. 1919. — V oboru práva trestního má býti uzákoněn, taktéž na podzim, řád trestní (připravena jest rovněž osnova zákona trestního). S úpravou trestního práva souvisí i úprava trestního práva důchodkového, s jehož definitivním normováním, hlavně co do stránky formální, se vyčkává až po schválení trestního řádu, takže k jeho projednávání parlamentnímu dojde bezpochyby až po tomto (v r. 1931). — Mimo tyto velké celky dojde v r. 1930 k předložení celé řady speciálních zákonů, jako ku př. z. o motorových vozidlech, z. o nepřímých daních, z. o organizaci finanční správy atd. — R. 1930 možno dle toho směle nazvat důležitým mezníkem čl. zákonodárství (ač mnoho ještě čeká na svou úpravu na př. právo obchodní), jež konečně učiní konec zmatkům vznikajícím z dualistické povahy našich právních poměrů. Karásek.

Konference historiků československého práva. V sobotu dne 18. ledna 1930 sešla se v Praze v Karolinu první konference právněhistorická. Za svolavatele zahájil o 15,20 schůzku univ. prof. Dr. Čáda a vysvětlil její úkol tím, že se ukázala nutnost přátelské výměny názorů a dále potřeba navzájem se poznati mezi těmi, kdož pracují v oboru československých právních dějin. Proto byl prozatím obmezen okruh zvaných osob, ale jestliže by se způsob takovýchto schůzek osvědčil,

bylo by velmi vhodné a prospěšné, kdyby bylo možno soustřediti v debatě všechny právní historiky bez rozdílu oborů. Z pozvaných zúčastnilo se jich deset a to: univ. prof. Kapras, PhDr. Bauer, univ. prof. Čáda, univ. prof. Horna, doc. Kliment, doc. Markov, Dr. J. Procházka, univ. prof. Rauscher, doc. Solnař a Dr. Vaněček. Pořadatelstvo volilo pro první schůzku formu volné, přátelské debaty na otázku. Na to zahajující vzpomněl seniora československých právních historiků univ. prof. Stiebra, jemuž usneseno tlumočiti projev úcty. Pak bylo vzpomenu to spontáně padesáti let univ. prof. Kaprasa, jenž jednomyslně zvolen předsedou debaty. Zahajující konečně vzdává díky Sp. univ. prof. Svobodovi za propůjčení místnosti. Omlouvají se kromě prof. Stiebra univ. prof. Boháček a Dr. Kozáková. Na to bylo přikročeno k vlastní debatě.

Jako první bod byl zvolen rozhovor o úkolu československých právních dějin, k němuž úvodní referát podal Rauscher. Referent poukázal, že se nejtěžší problém staví tím, že dosavadní předmět českých právních dějin se rozšiřuje na Slovensko a Podkarpatskou Rus, které neměly před převratem samostatného právního řádu. Proto stanoví jako nejdůležitější otázku, zda je možno právnímu historiku československému postupovat způsobem ostatních historiků a přiřícenit tyto země podobně jako se to dalo při líčení právního vývoje rakouského, a dále lze-li vývoj slovenský a podkarpatskoruský probádati v souvislosti s právními dějinami uherskými, soustředit zejména na právní poměry severouherské a vytknouti zvláštnosti. Bude pak nutno přezkoumat dosavadní práce uherské, prostudovat vlivy cizí, zvláště slovanské, na uherské právo. Debatu zahájil prof. Kapras zajímavým vysvětlením, jak vznikl předmět dějin práva na území republiky Československé a dějiny práva ve střední Evropě, při čemž tyto měly býti doplňkem oněch. Domnívá se, že lépe bude přístě jednotně používatí názvu právních dějin československých. Na to Horna se pokusil o vymezení pojmu Slovenska pro právní dějiny podle hledisek církevně-správních, politických, etnografických a pokud jde o periodisaci přimlouvá se o shodu s uherskými dějinami politickými. Bauer poukazuje, že také právní historie bude dotčena novými proudy v historii politické. Rauscher konečně vysvětlil blíže některá svá tvrzení v referátě, zejména pokud máme přihlížet k území Mat. Čáka a závěrem Čáda postavil se na stanovisko referentovo, že pro právní dějiny jak stran periodisace, tak i teritoriálního rozdělení je rozhodný jedině právní vývoj, nikoliv hlediska jiná.

K bodu druhému, totiž poměru právní historie k platnému právu, promluvil jako referent Kliment, který ukázal na důležitost právní historie pro praxi, jež si však ztěžuje, že právní historie příliš vyzdvihuje poměry středověké a zanedbává novověk. Referenta poděpřeli uvedením praktických příkladů Horna (silnice), Procházka (zvláštní práva, zejména právo vodní) a Kapras (horní regal ve Slezsku). Rauscher připojiv příklady ze Slovenska mínil, že by bylo dobře použití v novém zákonodárství vhodných starých výrazů českých. Čáda poukazuje na řadu případů řešených dobrými zdánými archivními a rozlišuje, že pokud jde o řešení poměru mezi právní historií a platným právem, tedy právník bude požadovati práci minuciózní a většinou konkrétní řešení případů, kdežto právní historik bude spíše sledovati poměr tento se stanoviska kritiky na základě odstupu časového. Kapras uzavřel debatu pak vyslovením požadavku práce právně historické nejméně do r. 1918.

Na třetím místě byla otázka o poměru právní historie k historii ryzí. Referent Čáda se postavil pro jeho vysvětlení na stanovisko subjektivní, nejprve historikovo, který právní historii přiřazuje k historii jako speciální odvětví jako na př. historii církevní, při čemž z toho plynou výhody (vyzdvížení t. zv. právní kontinuity) i nevý-

hody (přednost politickým dějinám, zanedbání soukromého práva, trestního atd.), a dále právníkovo, který chce ji mít jako zásadně samostatnou disciplínu, ve stálém styku s platným právem (příklad prosincové ústavy), z něhož bere materiál. Tím se stanoví i horní mez, dolní mez je sporná a tím i otázka právních starozitností. Je též sporno, pokud při stanovení mezníků mají být tyto shodné s politickou historií či nikoliv. Debatu zahájil Kapras požadavkem, aby při periodisaci bylo etap co nejméně. Bauer prokázal, že dnes i v kruzích historických se žádá pro speciální obory také speciální školení a proto právní historii může dělat jen právník. Procházka ukázal na rozdíl, že historik si hledí skutečného stavu, kdežto právník posuzuje věc s hlediska svého a tak musí činiti i právní historik. Rauscher se vyslovuje pro samostatné mezníky právněhistorické a pokud jde o prehistorii, požaduje práci na přesném základu vědeckém s vyloučením prací amatérských. Čáda na podkladě debaty dokončuje referát tak, že poměr je možno definovat pojmem souvislosti, nikoliv závislosti a pokud jde o otázku mezníků, přimlouvá se za zavedení jediného mezníku a to recepce pro celý systém právně-historický. Kapras konečně uzavřel rozhovor poukazem, že se opomíjí srovnávací právní historie zejména pro právo soukromé.

Konečně Vaněček přednesl referát o poměru mezi právní historií a některými novějšími směry právně-filoso-fickými. Poukázal, že po směrech budujících na historii aneb s ní aspoň spolupracujících v poslední době se ukazují směry vylučující právní historii z komplexu právní nauky. Jediný styčný bod s těmito naukami spatřuje pak referent v tom, že máme-li dospět k formulaci toho, co být má, musíme dříve vědět, co ve skutečnosti jest a v tom směru se právní historie zúčastní plnou měrou na zjišťování skutečností právních jako podkladů právní práce. V debatě Čáda poznamenal, že rozpory, které jsou s některých míst zastávány (jako na př. t. zv. normativisty, srov. spor. Schwind: Kelsen) nejsou v podstatě tak příkré pro právní historii, jak se zdá na první pohled. Neboť právě tvrzení, že poznávání platných i neplatných právních řádů je metodicky stejné, ukazuje, že tyto nové směry jsou velmi účelné také pro právní historii se stanoviska přesné metody právníké a tím jejich studium umožňuje nám vybavit se a hlavně se osamostatnit vůči sociologii, politice a p. Ukazuje na příkladem, že některé zásady těchto směrů jsou použitelné i pro právní řády zaniklé. Procházka nato poukázal na dvojitou funkci právní historie, která vedle výkladu právníkého musí pečovat i o vznik norem a jejich osvědčení, k čemuž Vaněček podává výklad některých zásad a Čáda poukazuje na styčné body, čímž se debata končí.

Tím byl pořad vyčerpán. Prof. Kapras za jednomyslného souhlasu konstatoval účelnost podobných debat a pro budoucno vytkl jednak jejich opětvování, pravděpodobně v ročních lhůtách, a jednak programové řešení otázek, které dosud nebyly dotčeny. Horna žádá si podrobné přípravy, nač reaguje Čáda poukazem na obtíž počátků a děkuje za technické vedení Vaněčkovi. Rauscher navrhuje zřízení přípravného komitétu, Kliment ustavení sdružení právně-historického a Čáda vyzdvihuje nutnost kooperace mladších se staršími a proto zachování formy přátelských, neoficiálních debat. Závěrem prof. Kapras děkuje ještě jednou za vzpomínku k padesátým narozeninám a s přáním brzké spolupráce schůzi končí o 18.10 hod. Dr. František Čáda.

Soudcovská otázka jest hlavním bodem programu nového ministra spravedlnosti. Zdá se, že nynější ministr čerpá hojně ze svých zkušeností z praxe advokátní a cítí dobře potíže, které krise soudnictví činí stranám a nebezpečí, které tu je pro právní a hospodářský život, nebude-li sjednána náprava. Zdůrazňuje nejenom nutnost zvýšit materiální postavení soudců i personálu kancelářského, a ulehčiti jim práci

rozmnožením sil, nýbrž i potřebu vyšší kvalifikace soudců. Ovšem rozhodovati bude tu také ministr financí. — Naše kolegyně jistě potěší, že ministr chce přijímat do služeb soudcovských také ženy, kterým doposud byly soudy uzavřeny. J. B.

O osnově zákona o soudnictví nad mládeží, přednášel J. S. profesor Dr. Jaroslav Kallab dne 11. ledna 1920 na valné hromadě kolegia doktorů. Poukázal nejprve všeobecně, že materiální i formální předpisy upravující v čl. osnově soudnictví nad mládeží tkvějí svojí povahou v pozitivistickém pojetí úkolů státu (Wohltsstaat), dle něhož má stát vhodnými zásahy pečovati o blaho svých občanů, na rozdíl od platného trestního práva, zbudovaného na idealistickém pojetí státu (Rechtsstaat), kteréž jest jen ochranou svobody jednotlivcovy proti přemoci státu. Osnově jest kolektivita cílem a jednotlivec prostředkem k dosažení tohoto cíle. Soudce poručenský, jemuž osnova ukládá úlohu trestního soudce nad mládeží, ať jako samosoudce, ať jako člen zčlenného senátu mladistvých, jest dle osnovy vlastně orgánem správním, legitimovaným k dalekosahajícím zásahům do autonomie rodiny. Má totiž moc »učiniti výchovná a léčebná opatření, jichž vidí potřebu«, dopustil-li se nedospělec trestného činu, ač jinak dle § 2 osnovy je nedospělec neschopný býti subjektem trestního činu, a) tato moc by se mohla státi vlivem politických poměrů i nebezpečnou, kdybychom neměli tak dobrých soudců, jako právě máme.

Osnova tvořic organizační útvar, jenž není zcela ani trestním soudem, ani soudem poručenským, zůstala vlastně v polovině cesty. Zjev tento vysvětluje profesor Kallab demokratickým režimem našeho státu, v němž není možno tvořiti tak teoreticky bezvadných schématů, jak to bylo možno v rámci státu absolutistického, zvláště když jde pravidelně o mnohost cílů, takže není tu možné řešení jednoznačné.

Co do otázky přičetnosti mládeže vychází osnova z hlediska rakouského zákona. Jest totiž zásadně každý mladistvý provinilec schopen býti subjektem trestního činu, pokud u něho se nevyskytnou okolnosti vylučující přičetnost, jež uvádí § 2 osnovy. Další z těchto jsou »jiné zvláštní důvody«, pro něž nemohl mladistvý »v době činu rozpoznati jeho bezpříčinnost, čímž zcela neorganicky přikládá se osnova současně k pojmu přičetnosti uherského práva, dle něhož může býti osoba jen tehdy činěna trestně odpovědnou, je-li dosti rozumově i mravně vyvinuta. Poslední okolnosti vylučující přičetnost jsou důvody, pro něž nemohl mladistvý provinilec »říditi své jednání podle správného rozpoznání«. Zde již vlastně rozšiřuje osnova excepci omylu proti panující zásadě, že neznalost zákona neomlouvá, také na omyl o právnosti činu.

Osnova zná u mladistvých jen jeden druh deliktů — provinění. Právním následkem provinění jest jednak ochranné opatření, jednak »zavření«. Trestu smrti osnova nezná. Nejdelší doba trestu jest 5 let, kromě toho však připouští osnova i mimořádné právo zmírňovací, podmínečně odsouzení i propuštění. Přílišná mírnost sankcí trestních vzbuzuje však obavy, že mládeže bude používáno jako nástrojů k páchání trestních činů a u mládeže poklesne strach z trestu, jenž by ji očekával za spáchaný čin a jenž jest dosud účinným prostředkem výchovným. Dr. Křepelka.

Berní morálka. Ministr financí v rozpočtovém exposé dotkl se též toho, že ani po daňové reformě se morálka poplatníků nezlepšila a ukázal na to, že na př. nepoměrně velkou část daně důchodové fakticky platí poplatníci s pevným služebním platem, jejichž důchod lze snadno zjišiti. Jest tedy zřejmo, že ostatní poplatníci patrně nepřiznávají správně. Avšak jest těžko pozvednouti morálku berní, dokud berní správy postupují velmi často při vyměřování takovým způsobem,

že mění se základy vyměření bez součinnosti poplatníka, bez vytýkacího řízení. Tyto případy nejsou řídké. Rovněž případy překročení kompetence revisních orgánů a nezákonného užití revisních nálezů přes zcela jasnou judikaturu nejv. správního soudu jsou stále ještě dosti časté. A způsob, jakým se finanční úřady chovají k judikatuře nejv. správního soudu, jistě neposílí důvěru poplatníků v úřady. A dokud této důvěry nebude, nestoupne ani berní morálka.

J. B.

Programy našich ministerstev. Jako obvykle, hemžil se začátek nového roku obsáhlými i méně obsáhlými programy našich ministerstev. Pokud nás nejvíce zajímá, co se chystá v oborech právních, možno konstatovati, že jde tu většinou o staré sliby, které vždy k novému roku ožívují, aby pak opět usnuly a objevily se opět na programu roku příštího. Tak jest tomu, zejména u ministerstva vnitra, jehož připravovaná osnova o sjednocení volebních předpisů a o změnách obecních hranic stává se již stálým každoročním bodem jeho programu. Podobný osud bude mítí asi osnova o nejvyšším správním soudě, neopustí-li skrytou tendenci, již jest všemožné oslabení vlivu nejvyššího správního soudu. Mnoho slibuje pro tento rok i ministerstvo unifikací z oboru ministerstva spravedlnosti: na podzim bude prý projednána unifikace trestního řádu, rovněž nový civilní soudní řád bude prý v tomto roce uzákoněn. V okruhu samostatných svých prací prý připravuje toto ministerstvo zákon o hlášení cizinců, o změně jména a o státním občanství. Z oboru min. veř. prací bude prý do půl roku projednán zákon o motorových vozidlech; za to nenalezli jsme nikde zmínky o novém stavebním řádě, který před nedávnm byl prohlášován za největší aktualitu. Ministerstvo školství již ani mnoho nemluví o reformě střední školy (bude prý nová anketa).

A tak bychom mohli pokračovati, ovšem s výhradou, že všechny zprávy, které proběhly denním tiskem a které tu citujeme, jsou skutečnými autentickými projevy příslušných ministerstev. Jde-li o takové projevy, pak vyslovujeme pouze přání, aby pro příště neopomíjela tato ministerstva především odborný právnícký tisk, jenž ostatně mohl by jednotlivými ministerstvy v jich vlastním zájmu býti i jindy občas informován.

—jkt.—

Ministr financí o školství promluvil dosti obsírně v rozpočtovém výkladu. Jeho vývody jsou velmi zajímavé, zejména proto, že sám jest universitním profesorem a mluví tedy na základě svých učitelských zkušeností. Engliš kritizuje velmi ostře celý systém našeho školství, přesně řečeno nedostatek systému v našem školství a v jeho budování. Plným právem ukazuje na množství různých typů škol a na nesoustavné nakládání škol, kde někde plýtvá se zbytečným téměř přepychem, někde se nutně vytlouká klín klínem. Dotkl se také problémem nadprodukce inteligence a přeplnění vysokých škol a správně vyzdvihuje, že nejde vlastně o nadbytek inteligence plně kvalifikované, nýbrž o přílišné množství absolventů středních škol, z nichž většina vysoké školy nedostuduje, ale přeplňuje první ročníky a je mrtvým balastem. Ovšem myšlenka: »Méně škol, ale za to lepších«, není příliš sympatická širším kruhům, které v ní vidí útok na nabytá práva.

J. B.

I. řádná valná hromada Kolegia doktorů práv Masarykovy university konala se 11. ledna 1930 v místnosti čtenářského spolku v Besedním domě v Brně za účasti J. S. prof. Dra Jaroslava Kallaba, prof. Dra Jaromíra Sedláčka, prof. Dra Františka Čady, doc. Dra Zdeňka Neubauera a značné účasti členů. Valnou hromadu zahájil předseda Dr. Ivan Svoboda srdečnou vzpomínkou na počátky právnícké fakulty, na své přednášky, na svízelné zaopatřování knih i učebnic a na obětavost, s níž vždy svorně profesori i studenti zdolávali tyto těžké začátky. Na to ujal se slova děkan právnícké fakulty prof. Dr. Kallab.

Uvítal založení Kolegia, jehož cíl vidí v udržování vědeckých styků absolventů s fakultou a v pěstování dalších přátelských styků profesorů s jejich bývalými žáky. Potom promluvil o osnově zákona, o trestní soudnictví nad mládeží. Po poutavé, filosoficky založené přednášce přečetl předseda schválené stanoviny Kolegia a byly provedeny volby výboru na prvé tříleté období. Předsedou zvolen Dr. Ivan Svoboda, I. místopředsedou Dr. Ondřej Horáček, II. místopředsedou Dr. Miloš Honsa, jednatelem Dr. Viktor Kulendík, pokladníkem Dr. Karel Gerlič, zapisovatelem Dr. Karel Křepelka, archivářkou Dr. Sychrovská-Jelínková, náhradníky Dr. Ladislav Trček, Dr. Josef Ponč, Dr. Otmar Kunze a Dr. Helena Koželuhová, revisory doc. Dr. Zdeněk Neubauer a Dr. Jaroslav Pošvár. Členské schůze rozhodnuto pořádati měsíčně, vždy v sobotu. Průběh valné hromady i srdečná zábava po skončení programu, ukázaly nejlépe, že Kolegium doktorů splní všechny úkoly, k jichž dosažení bylo ustaveno. Dr. Křepelka.

LITERATURA.

B. Mirkin—Getzewitsch: Die rechtstheoretischen Grundlagen des Sowjetstaates. Aus dem Französischen übersetzt von Dr. Rita Willfort. Wiener Staats- und Rechtswissenschaftlichen Studien. Verlag Franz Deuticke, Leipzig und Wien. 1929. Velká 8°. Cena M 12.—
Význačné dílo ruského právníka, přeložené z francouzštiny do němčiny, pojaté do sbírky, vydávané Kelsenem a opatřené také jeho předmluvou, ač autorovo právní nazírání je zcela opačné, je pro nás poučné v dvojím směru. Předně nám dává poznat v přehledné formě, na základě podrobného studia, obecné zásady sovětského práva. Ale nejzajímavější je tím, že je důkazem, jak panující nauky přes největší objektivnost nemohou být právy novým systémem zákonů, když tyto nejsou tvořeny podle obvyklých legislativních zásad liberalistické éry. Účelem Mirkinovy knihy totiž v podstatě je dokázati, že sovětské právo není vůbec právem, protože podle autorova názoru resp. názoru školy, z které vyšel, není spravedlivé.

M.-G. se zvláště dovolává sovětských autorů, zvláště Lenina a Diabla Tito tvrdí, že stát je měšťácký výtvor, že komunismus má tendenci jej zrušit, že právo sovětské nemůže být objektivní t. j. platí jen tehdy, když je to ku prospěchu komunistické revoluci, je jen nástrojem ku dosažení jejích cílů. Autor zčásti přijímá jejich tvrzení, ač by si měl uvědomit, že právo není charakterisováno účelem, i když tvrdí, že pojem práva je obsahový, ne formální. Autor ostatně sám uvádí řadu sovětských právníků, kteří popírají zmíněné Leninovo učení.

Ostatní vývoody autorovy připadají nám místy až naivní. Dle autorova názoru není sovětské právo žádným právem, jelikož je mu neznáma Montesquieu-ova zásada o dělení moci, jelikož nezná rozdílu mezi zákonem a nařízením, nezná zákonitost správy, zákony jsou tvořeny jen pro přechodnou dobu a aplikují se jen, pokud to je účelné, nebo se vůbec nezachovávají (autor to dokazuje i statisticky), všechny zákony nemusí býti publikovány, neuznávají se občanská práva, platí zásada, že stát je zdrojem všeho práva, nerespektuje se teorie o moci ustavující a ustavené.

Všecky tyto argumenty by snad byly pádné v politickém spisu. Ale i když se postavíme na jiné než noetické stanovisko určité právní školy, musí nás překvapit, že někdo chce popírat existenci určitého právního řádu, když jeho zachování je vynuceno sankcí. A tvrdit o takovém souboru norem, že není právem, protože v něm není uplatněna zásada o dělení moci, o moci ustavující, o svobodách a právech občanů atd., to u moderního právníka, být západnický školeného, značně překvapuje. Dr. Čakrt.